

QUADERNS GADESO

ANÀLISI DE LA REALITAT SOCIOECONÒMICA DE LES ILLES BALEARS. Nº 79. OCTUBRE 2006

"CAYUCOS"

Tant al conjunt d'Espanya com a la nostra comunitat, la immigració es situa en el primer lloc de les preocupacions ciutadanes. Malgrat que aquesta preocupació fa anys que està present, ha passat a ser la principal inquietud, precisament a partir de la presència massiva de cayucos a les Illes Canàries i també a la costa sud de la Península.

Per això, hem volgut centrar aquest número de Quaderns Gadeso en la percepció que tenim els balears sobre el fenomen de la immigració. És continuació del número 65 de QG, publicat el gener de 2006, en el qual ja s'intuïa que la immigració seria una preocupació rellevant.

www.gadeso.org

PREOCCUPACIONS CIUTADANES (XVII)

LA IMMIGRACIÓ PREOCUPA DE NOU

A la darrera investigació, realitzada al mes de maig de 2006 (Quaderns Gadeso nº71), a totes les illes la principal preocupació era l'habitatge. L'actual estudi demostra que l'**habitatge** continua essent una constant: l'accés a un habitatge digne és una dificultat real per un número rellevant de famílies i especialment pels joves. Situació agravada pel creixement dels interessos de les hipoteques.

Crida l'atenció que l'**economia domèstica** es situï a totes les illes entre les quatre principals preocupacions. Aquesta percepció, que ha anat en augment als darrers temps, es pot concretar precisament en el fort endeutament de les famílies de la nostra comunitat, provocat no tan sols per les hipoteques sinó també per poder fer front a altres tipus de compromisos bancaris relacionats amb l'adquisició de béns de consum.

Dit això, el més destacable és el fet de que la **immigració** a Mallorca i a Eivissa es situï com a principal preocupació. A Menorca i a Formentera, aquesta preocupació es manifesta, encara que amb menys intensitat.

En aquest sentit, estam "homologats" amb el conjunt d'Espanya, on la immigració apareix com a principal problema, per damunt de l'atur, del terrorisme i de l'habitatge.

Com sol ser repetitiu, a Menorca segueix preocupant el tema de les **comunicacions**, bàsicament **exters**; a Eivissa, la **xarxa viària**, especialment a partir del debat ciutadà obert damunt les autopistes; i a Formentera preocupa, especialment durant l'hivern, l'accessibilitat a determinats **serveis públics**. Possiblement, aquesta problemàtica es paliarà amb l'entrada del nou estatut, que estableix un Consell Insular per l'illa.

TAULA 1

PREOCCUPACIONS 2006

	Espanya	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
1 ^a	Immigració	Immigració	Habitatge	Immigració	Habitatge
2 ^a	Atur	Habitatge	Economia domèstica	Habitatge	Economia domèstica
3 ^a	Terrorisme	Economia domèstica	Immigració	Economia domèstica	Serveis públics
4 ^a	Habitatge	Futur dels fills	Comunicacions	Xarxa viària	Immigració

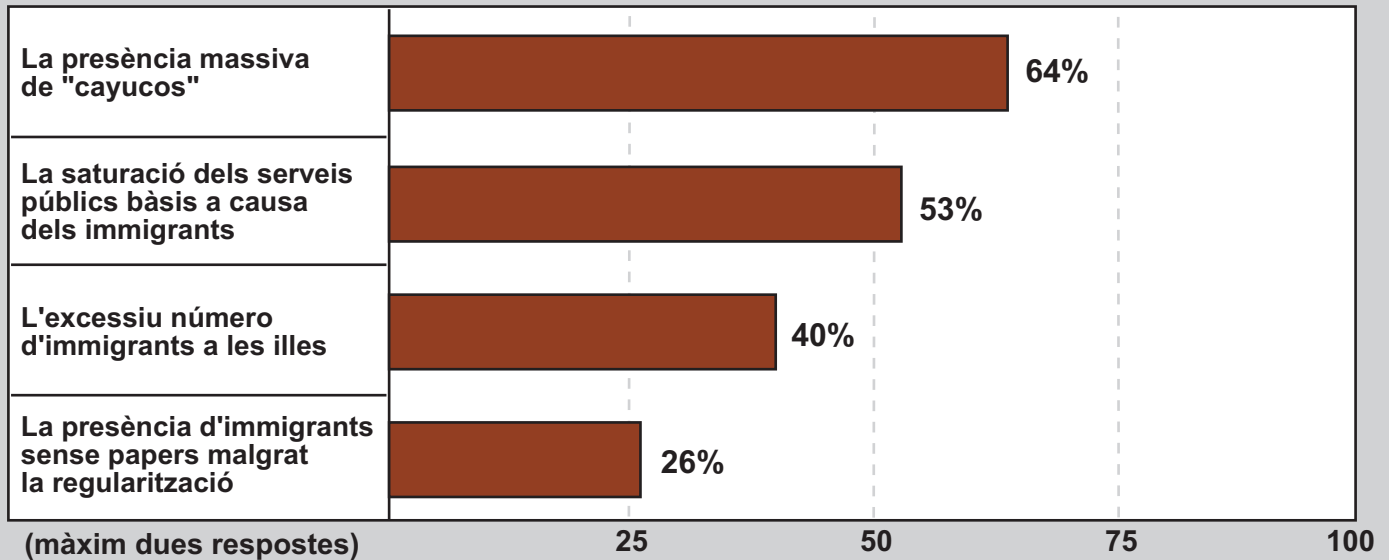
Font: Pulsómetro Instituto Opina. Setembre 2006. Baròmetres Gadeso. Octubre 2006

¿PERQUÈ ENS PREOCUPA?

Resulta evident una presència rellevant de persones procedents d'altres indrets i països, bàsicament per motius econòmics. Aquesta realitat planteja sens dubte nous problemes, tant des del punt de vista d'espais públics, equipaments i serveis, com des de la dificultat de conviure amb altres cultures. No deixa de cridar l'atenció que l'arribada massiva de "cayucos" hagi provocat que tota aquesta complexa problemàtica hagi vist de nou la llum.

TAULA 2

PRINCIPALS MOTIUS DE PREOCUPACIÓ

Font: Baròmetres Gadeso Octubre 2006

Possiblement la informació oferida pels diversos mitjans, especialment la televisió, sobre els "cayucos" ha aixecat la veu d'alarma a la societat espanyola en general i a la nostra comunitat en particular.

No obstant, lo rellevant pot ser centrar els motius de preocupació més enllà dels "cayucos". Resulta molt significatiu que més de la meitat dels ciutadans i ciutadanes del conjunt de les Balears consideri preocupant la **saturació dels serveis públics**, especialment la sanitat i l'educació,

motivada per la presència rellevant d'immigrants.

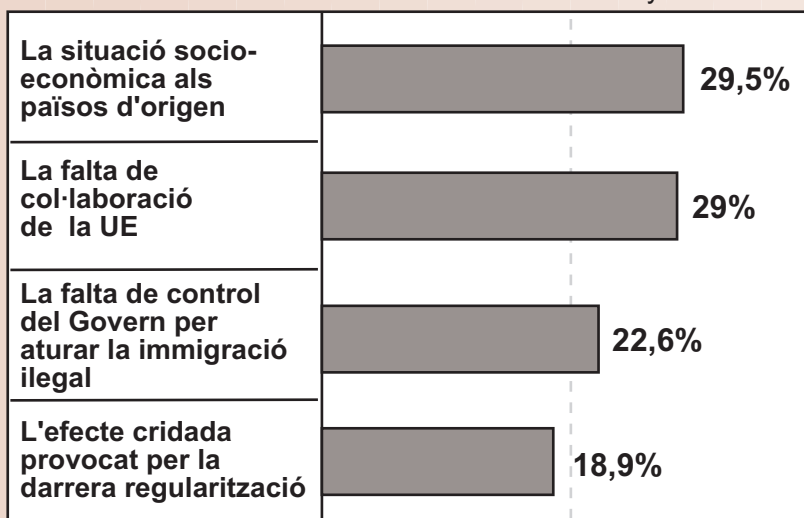
En segon lloc, un 40% (percentatge més alt a Mallorca) considera que en qualsevol cas el **número d'immigrants legals és excésiu**, donada la nostra limitada capacitat territorial d'acollida.

Finalment, una quarta part considera que la causa de la preocupació són els **immigrants sense papers**, que amb excessiva facilitat es solen relacionar amb la delinqüència.

TAULA 3

"CAYUCOS"

Causes de la arribada massiva de "cayucos"

Font: Baròmetres Gadeso Octubre 2006

No deixa de ser significatiu que la principal causa (29,5%) de l'arribada massiva i desordenada de "cayucos" s'ubiqui en la situació socioeconòmica del país d'origen, enfront a un 18,9% que considera que el principal motiu és l'efecte cridada provocat per la darrera regularització.

També resulta significatiu que un 29% tenguin clar que Espanya, malgrat ser la frontera sud d'Europa, no rep l'ajuda suficient pel seu control de fronteres, quedant en evidència la manca d'una política europea comú sobre immigració.

En qualsevol cas, un 22,6% culpa de la situació a la manca de control del Govern Central.

¿ENS PERJUDIQUEN?

Malgrat que el número rellevant d'immigrants a les nostres illes i la saturació dels serveis públics siguin uns problemes rellevants, això no impideix que existeixi una certa percepció de que almenys part d'aquests immigrants puguin ser "necessaris" per desenvolupar determinades tasques.

Per un 67% de la ciutadania de la nostra comunitat, encara que amb distinta intensitat segons l'illa, considera que els immigrants legals són necessaris per **cobrir llocs de feina que nosaltres no podem o no volem fer**.

Però al mateix temps, aquest reconeixement no amaga altres inquietuds. Per exemple, que a **mitjan termini, aquests immigrants comencin a ocupar llocs de feina no marginals**, sinó més qualificats i, per tant, amb possible competència amb els autòctons. Possiblement, aquesta preocupació i la percepció, errònia o no, de que hi ha un excés de nombre d'immigrants a les nostres illes, fa que quasi un 66% consideri que els immigrants s'haurien de contractar aplicant el "sistema de quota", el que implica una **contractació en origen i, en qualsevol cas vinculada a la feina**.

Finalment, més de la meitat de la població té una consciència suficientment clara de que existeix un **mercado negre i clandestí que està donant feina als immigrants sense papers**. Aquesta situació, que implica entre altres

coses falta de contracte, horaris abusius, condicions laborals inadequades..., suposa una competència deslleial tant pels treballadors com per les empreses que, complint la legalitat, han de fer front als costos laborals.

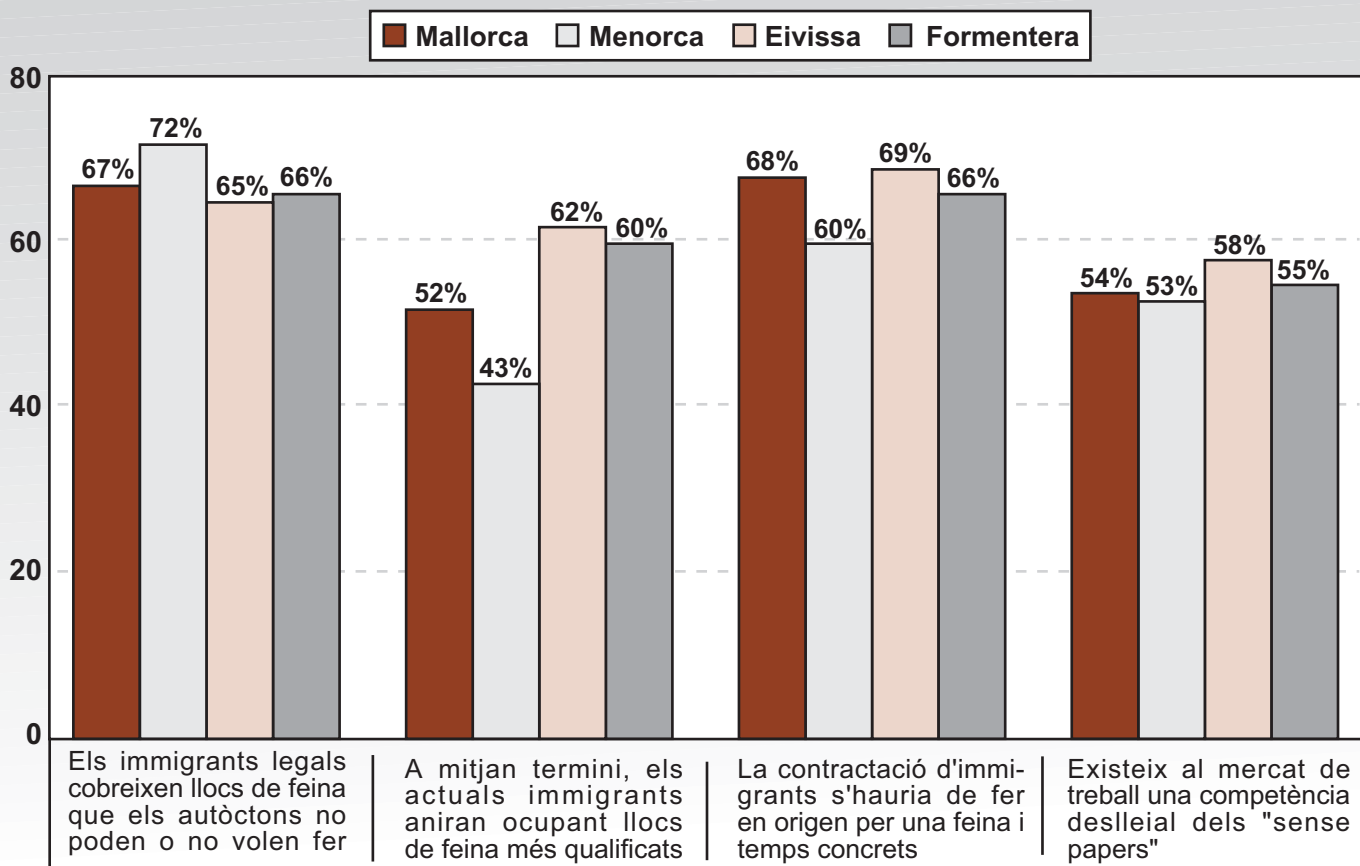
Com es pot comprovar a la taula número 4, els resultats per illes són diferents. A Menorca, és on s'explicita una consciència més "solidària" amb tota la problemàtica relacionada amb la immigració. Els menorquins situen aquesta inquietud al tercer lloc de les seves preocupacions.

A l'altre costat, es situa Eivissa, on la immigració és la principal preocupació percebuda per la ciutadania i on s'insisteix més en la necessitat de contractar en origen i de lliurar contra el mercat de treball "negre" basat en els sense papers.

Mallorca es situa a un punt mitjà, però en qualsevol cas amb índexs molt rellevants, que permeten deduir que el fet de la immigració, amb tots els seus vessants, preocupa al seus ciutadans i ciutadanes.

TAULA 4

¿ESTÀ D'ACORD AMB LES SEGÜENTS AFIRMACIONS?

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2006

¿QUINS DRETS?

Es suposa, al manco en principi, que els immigrants, pel simple fet de ser persones humanes, tenen o haurien de tenir els mateixos drets i deures que nosaltres mateixos. Volem insistir en el concepte de "deures" per no adoptar una actitud paternalista: exigir per ells uns mateixos drets i, alhora, demanar-los una voluntat i capacitat d'acceptar de manera activa els nostres fets i comportaments culturals, sense que per això hagin de renegar de la seva pròpia identitat.

TAULA 5

¿Creu vostè que als immigrants se'ls haurien de donar facilitats per...

	MALLORCA	MENORCA	EIVISSA	FORMENTERA
portar a la família a viure amb ells	57%	61%	51%	51%
accedir als serveis públics (educació, sanitat...)	56%	64%	53%	54%
obtenir el dret a votar	42%	44%	38%	43%
obtenir el descompte de viatges com els autòctons	54%	56%	49%	50%

Font: Baròmetres Gadeso Octubre 2006

És un fet que en els darrers temps s'està produint el que es denomina reagrupació familiar. És a dir, immigrants que duen temps entre nosaltres, que han regularitzat la seva situació, que tenen un treball més o manco estable i que veuen poques possibilitats de retornar al seu país, emprenen les tasques per portar amb ells els seus familiars més propers, especialment els fills i filles. Aquesta realitat té un gran impacte a determinats serveis públics, especialment en l'educació. Tot això sumat a una mala distribució d'aquests nins i nines, carregant sobretot a l'escola pública. En qualsevol cas, més de la meitat de la població del conjunt de les Balears considera que és just que els **immigrants duguin a la seva família** a viure amb ells i que tinguin un **accés adequat als serveis públics bàsics**.

També pot cridar l'atenció que més d'un 50% consideri que els immigrants residents, i que per tant paguen aquí els seus impostos, haurien de tenir **dret al descompte en viatges**, denominat precisament "descompte de resident".

Aquests percentatges disminueixen sensiblement quan es tracta de que la població immigrada tenguí la **possibilitat de participar íntegrament als processos electorals**. Com és conegut, aquesta iniciativa, malgrat les seves dificultats legals, es troba oberta. No es tracta de que aquesta participació es pugui donar a tots els àmbits electorals, però quan menys en els bàsics i més propers, com són els comicis municipals, només pel fet de viure a la mateixa ciutat o poble que nosaltres, i per tenir dret a elegir les persones que han de gestionar la seva ciutat.

"SENSE PAPERS"

La darrera regularització va legalitzar la situació de prop de 800.000 immigrants que vivien i feien feina entre nosaltres de manera absolutament il·legal. Però no tothom va poder entrar en aquesta regularització: hi va haver persones que o bé no tenien el temps suficient de residència o no van trobar qui els oferís un contracte de treball.

La pregunta és: ¿Què fer amb aquestes persones?. Un 44% dels balears considera que s'hauria de **tramitar la seva expulsió**, enfront d'un escàs 24% que opina que **s'haurien de regularitzar**. En qualsevol cas, no deixa de ser rellevant que un 43% insisteixi en la **persecució de l'economia submergida** que garanteix (?) treball a immigrants sense papers i produeix competència deslleial.

TAULA 6 ¿Està d'acord amb les següents afirmacions?	
Perseguir l'economia submergida	43%
Tramitar la seva expulsió	44%
Regularitzar els que estan treballant	24%

Font: Baròmetres Gadeso Octubre 2006